

Vojvoda Ljubić, biciklistička lokomotiva

STJEPAN LJUBIĆ - VOJVODA BIO JE VRSTAN BIKIKLIST, SUDIONIK OLIMPIJSKIH IGARA U AMSTERDAMU 1928. GODINE, SUDIONIK "TOUR DE FRANCEA" 1936. SA SKUPINOM NEZAVISNIH VOZAČA IZ HRVATSKIH KLUBOVA. LJUBIĆ JE, ZAJEDNO S VLADIMIROM - DAJKOM BIĆANIĆEM, BIO OSNIVAČ I POKRETAČ UTRKE "KROZ HRVATSKU I SLOVENIJU" 1937. GODINE, BIKIKLISTIČKI SUDAC, NERIJETKO I NOVINSKI IZVJESTITELJ, IZDAVAČ ČASOPISA "BIKIKLIST". JEDNOM RIJEČJU, BIO JE U BIKIKLISTIČKOM SPORTU - SVE

Vilko Luncer

U suvremenom zagrebačkom naselju Jarun nalazi se široka, prostrana ulica koja nosi ime Stjepana Ljubića - Vojvode. Većina njenih stanovnika, vjerujem, ne zna tko je bio taj neznani Vojvoda. Ponosan sam što sam se baš ja zalagao za njeno ime, objašnjavajući članovima odbora za imena ulica u Zagrebu kakav je sportski graditelj i radnik bio biciklistički djelatnik Stjepan Ljubić - Vojvoda. Napokon je moj prijedlog prošao i Vojvoda je dobio "svoju" ulicu u Zagrebu, koju je odavno zaslužio.

Prije 75 godina, 1925., prvi se put na hrvatskim cestama i biciklističkim trkalištima pojavio suhonjavi, dugonogi mladić tužnog lika i povećeg nosa, zaljubljenik u biciklistički sport koji je tada imao mnogo poklonika i aktivnih sudionika. Biciklizam je jedan od najstarijih sportova u Hrvatskoj, a ranije je bio i vrlo omiljen, pravi pučki sport. Tragovi biciklizma u Hrvatskoj sežu duboko u 19. stoljeće; na prijelazu u 20. stoljeće već se pojavljuju izvrsni vozači poput Menige i Gregla, prve međunarodne pobjede unutar Austro-ugarske monarhije, prvi značajniji uspjesi i trofeji.

Stjepan Ljubić, kasnije poznatiji po nadimku Vojvoda, rođen je godine 1906. Uvijek je o sebi govorio kao o Podravcu i picoku, ali je pedale počeo okretati u Bje-lovarskom građanskom sportskom klubu i u Sokolu, a potom u biciklističkoj sekciji Prvog hrvatskog

građanskog sportskog kluba "Građanski" u Zagrebu, gdje je živio do smrti, 1986. godine.

Bio je vrstan biciklist, sudionik Olimpijskih igara u Amsterdamu 1928. godine (48. u ukupnom poretku), od Jugoslavena jedino iza Slovenca Šolara, sudionik "Tour de Francea" 1936. sa skupinom nezavisnih vozača iz hrvatskih klubova. Nezavisni su vozači u to vrijeme bili nekom vrstom prijelaza između amatera i profesionalaca. Iako nisu imali uspjeha na najdužoj i najtežoj profesionalnoj biciklističkoj utrci svijeta, tadašnji su si hrvatski reprezentativci pribavili ugled i poštovanje samom činjenicom da su na "Touru" uopće nastupili.

Stjepana Ljubića sam upoznao u Zagrebu 1955. godine, u jednoj tužnoj prigodi. Na biciklističkoj je utrci u Egiptu tragično preminuo mladi i daroviti hrvatski vozač Vid Ročić, tad već zapaženi državni reprezentativac. Dobio sam zadatak da, kao mladi reporter "Narodnog sporta", na zagrebačkom Glavnom kolodvoru dočekam tijelo nesretnog vozača. U Ročićevoj je posmrtnoj pratnji bio - a tko drugi? - Vojvoda Ljubić. Tako smo prvi put stupili u

kontakt. Kad mi je kasnije dodijeljeno da stalno pratim biciklistički sport u listu, sve sam se češće družio s Vojvodom. Uz njega sam pratio svoje prve višetapne utrke: "Kroz Hrvatsku i Sloveniju", "Kroz Jugoslaviju", prvi amaterski "Tour de Europe", kojemu je start bio u

Rijetka mladalačka fotografija Stjepana Ljubića - Vojvode s početka tridesetih godina, kad je bio jedan od ponajboljih hrvatskih biciklista, a ubrzo i vodeći priređivač biciklističkih utrka u Hrvatskoj

Zagrebu, a Ljubić glavni organizator hrvatsko-slovenskog dijela dugotrajne i velike utrke, potom na raznim većim i manjim utrkama, prvenstvima Hrvatske i Jugoslavije, itd.

Vojvoda, koji je i sam redovito pisao za novine i objavljivao u njima svoje godišnje, vrlo cijenjene "Ljubićeve tablice" najboljih biciklista, bio je velika pomoć mladim novinarima. Sve nam je htio pokazati, sve nas naučiti, nerijetko zbog nas ostajući na cilju i dugo nakon što je prvi vozač već bio pod toplim tušem. Baš smo se lijepo družili. Vojvoda je bio dobar čovjek, dobričina i veseljak, uvečer je nakon utrke volio zapjevati, popiti, a iznad svega pričati biciklističke dogovštine.

Imao je što i pričati. Bio je, zajedno sa sportskim novinarom i inženjerom Vladimirom - Dajkom Bičanićem, osnivač i pokretač utrke "Kroz Hrvatsku i Sloveniju" 1937. godine, na kojoj je pobijedio jedan od Vojvodinih miljenika, August - Gustek Prosenik. U vrijeme slabih, prašnjavih cesta punih rupa, ta je utrka cestama Hrvatske i Slovenije bila istinski sportski pothvat. Kasnije, nakon rata, 1955. godine utrka se proširila na cijelu tadašnju državu, a Ljubić je zadržao visok položaj u tijelu priređivača, ili kao direktor ili kao predsjednik organizacijskog odbora. Bio je i vrhunski biciklistički sudac, nerijetko i novinski izvjestitelj, izdavač časopisa "Biciklist", jednom riječju, bio je u biciklističkom sportu - sve!

Sudjelovao je i u provedbi modernije utrke "Alpe-Adria", putovao na nebrojena svjetska prvenstva, zastupao Hrvatsku i Jugoslaviju u najvišim međunarodnim biciklističkim tijelima. Rado se prisjećao prve poslijeratne utrke Trst - Varna 1945. godine, koja je bila prava sportska i životna avantura, o čemu još i danas rado priča sportski novinar Žarko Susić.

Vojvoda je doista pripadao plemenitom rodu hrvatskih biciklista, među kojima su bili i velikani poput Stjepana Grgeca, Augusta Prosenika, Milana Poredskog, Penčeva,

Davidovića, Šalmana, a kasnije i mlađih Levačića, Valčića, Cvitka Bilića, Brune Bulića. Na žalost, nije doživio današnju generaciju Vlade Miholjevića i Martina Čotara, koji su također krenuli njegovim stopama.

Zaljubljenost u biciklizam prenosi se iz generacije u generaciju i Ljubić je toga bi svjestan. Zato nam je toliko pričao o vremenu Fausta Coppija, Gina Bartalija, Luisona Bobeta, Jacquesa Anquetila i Eddyja Merckxa, zato je hrlio na svaku biciklističku utrku u inozemstvo, želeći uvijek biti u središtu događaja, na licu mjesta.

U značajnom dijelu karijere bio je i prvi direktor specijalizirane tvrtke "Biciklist", pa je doslovce od jutra do kasnih sati bio u vezi s voljenim sportom. Tako je stvorena simbioza: Vojvoda jednako biciklizam, biciklizam jednako Vojvoda.

I kad je već ostario i onemoćao, rado je dolazio u našu redakciju, noseći u ruci staru, debelu aktovku prepunu zapisa o biciklizmu. Možda su ga mlađi kolege pomalo htjeli i izbjeći, ali sa mnom je uvijek popio po koju čašicu i ja sam ga slušao kao i na početku naše veze: pozorno i s ljubavlju. Takvog je soja bio u stolnom tenisu Lovro Ratković, u skijaškom trčanju Drago Šafar, u atletici Vasilije Gojtan, u plivanju Boris Praunsperger. Istinski zaljubljenici sporta i u sportu, žive enciklopedije, dobri ljudi široka srca i duše, prijatelji.

Stjepan Ljubić - Vojvoda rođen je prije 94 godine, prije 75 prvi se put pojavio u biciklističkom dresu, prije 63 godine je pokrenuo utrku "Kroz Hrvatsku i Sloveniju", prije 72 godine bio je u karavani sudionika olimpijske utrke u Amsterdamu. Još ima starih sportskih radnika i profesionalnih kroničara koji ga poštuju i pamte. Ali, ovi su redovi napisani u prvom redu zbog mladih ljudi, mladih sportaša. Ljudi poput Vojvode Ljubića rijetki su i zaslužuju da ih se trajno pamti.

Na "Toure de Franceu" 1936. godine: hrvatski vozači Grgac, Ljunić, Fiket i Abulnar